katteid, mis rahuldavad kõiki nõudeid samaväärselt kui kallimad, raskele liiklemisele vastavad teekatted. Ka ümberpöördult talitamine pole õige ega majanduslikult kasulik. Kergele liiklemisele kohane teekate, asetatuna keskmise või raske liiklemisega teele, nõuab alatist parandamist, mistõttu, nagu mainitud, ühelt poolt tõusevad iga-aastased tee korrashoiu kulud liiga kõrgele ja teiselt poolt ei suuda alati parandusel olev tee küllaldaselt liiklemise nõudeid rahuldada. Raskele liiklemisele ei suuda vastu panna kerge kate, see kulub kiiresti, tekivad defektid ja kate hakkab lagunema.

Nii on liiklemise intensiivsus ja iseloom tähtsamaid tegureid teekatte vastupidavuse suhtes. Ühe ja sama koormatusega tee puhul on veel tähtis, kas liiklemine teostub jõuvankritega või peamiselt hobustega. Üks ja sama teekoormatus on peamiselt jõuvankrite liiklemise juures kummide väikese üksussurve ja nende siluva mõju tõttu teekattele palju hädaohutum kui hobuliiklemine kitsaste rataste ja hobusekabja haakide pärast. Katsetamised ja uurimused on näidanud. et kergete ja vastupidavuselt keskmiste ehitusviiside juures hobuliiklemine on teekattele peaaegu viiekordselt hävitavam kui jõuvankrite mõju; asfaltbetoonteede juures on hobuliiklemine teekattele umbes kolm korda hädaohtlikum.

Teedeehituse Uurimise Seltsi poolt on seisukoht omaks võetud, et arvestades liiklemise iseloomu määratakse tee koormatus kindlaks valemi põhjal, milles on eriti arvesse võetud hobuliiklemise suurus. Näiteks makadamteede pindamistel arvutatakse teekoormatus välja järgmiselt:

$$S = \frac{1400}{1 + 0{,}04\ p}$$

kus S = Segaliiklemine 24 tunni jooksul tonnides
p = hobuliiklemise %
1400 = tonnides pindamisel kaetud tee koormatuse ülemmäär ainult jõuvankrite liiklemisel.

Bimak- ja asfaltbetoonkatteil on tee lubatud algkoormatus vastavalt suurem ja hobuliiklemise %, vastavalt tee ehitusviisile, teistsugune.

Uurimused jätkuvad sel alal suurima hoole ja täpsusega, mispärast siin edaspidigi võib ette tulla muudatusi ja täiendusi.

Ühte peab aga konstateerima, et viimase viie aasta kestel on tehtud suuri edusamme ja omandatud palju tulusaid kogemusi niihästi ehitusmaterjalide kvaliteedi tõstmisel, ehitustüüpide valikul ja ehitusmaterjalide käsitamisel kui ka tööde teostamisel. Selline ehitusviiside ja kattetüüpide viimistlemine ning katsetamine käib kõikjal, ka välis-

Tartu IV, lk. 110